

Kinh nghiệm quản lý, triển khai thực hiện các dự án nông thôn miền núi

(Thông qua một số báo cáo của các dự án Nông thôn miền núi)

1. Kinh nghiệm chọn địa bàn.

Địa bàn thực hiện dự án rõ ràng luôn là vùng khó khăn và vùng sâu (phổ biến là vùng căn cứ kháng chiến cũ)... nên vấn đề giao thông, tiếp cận tiến bộ KHCN, khả năng tiếp nhận, năng lực tổ chức quản lý... còn nhiều bất cập. Trong bối cảnh đó, yếu tố quan trọng nhất để chọn lựa địa bàn là hệ thống chính trị cơ sở vững mạnh và năng động. Cụ thể cấp ủy và chính quyền quan tâm thật sự, Hội Nông dân, Hội Cựu chiến binh, Đoàn thanh niên và Hội Phụ nữ phải thật sự mạnh. Qua nhiều dự án trên địa bàn tỉnh Bến Tre, Gia Lai, Lạng Sơn, hầu hết những dự án hỗ trợ nông thôn thành công đều nhờ lực lượng trực tiếp Hội Nông dân, Đoàn Thanh niên của xã và hỗ trợ của Hội Cựu chiến binh và Hội Phụ nữ. Đối với một số dự án cần đánh giá đúng điều kiện khí hậu thổ nhưỡng tiềm năng đất đai, nguồn nhân lực, trí lực của địa bàn.

Tiềm năng về tài nguyên: Đất, rừng, con người...

Điều kiện về cơ sở hạ tầng của địa phương.

Tình hình sản xuất: Nông lâm nghiệp, công nghiệp tiểu thủ công nghiệp...

Phong tục, tập quán, phương thức canh tác sản xuất của người bản địa.

Chọn địa bàn cần mang tính đại diện cho cả vùng và thuận lợi cho việc tham quan học hỏi và nhân rộng sau này.

Không nên chọn địa bàn quá rộng hoặc quá khó khăn về địa hình về cơ sở hạ tầng kém và trình độ dân trí quá thấp vì dự án đầu tư vào địa bàn như trên sẽ kém hiệu quả và không có khả năng nhân rộng kết quả thực hiện các mô hình dự án.

2. Kinh nghiệm chọn mô hình

Không nên chọn lựa trong 1 dự án, quá nhiều mô hình nên chọn từ 2- 3 mô hình trong 1 dự án, những mô hình chọn là phải thành công (có cơ quan chuyển giao, sản phẩm mô hình có thị trường và yêu cầu kỹ thuật phù hợp tiềm năng vốn, tài nguyên thiên nhiên của địa phương), khi kết thúc dự án sẽ tác động và thúc đẩy được vùng dự án phát triển nhanh.

Việc lựa chọn các mô hình như giống cây, con giống cần dựa trên thế mạnh của địa bàn, vùng. Lưu ý tới yếu tố văn hóa, phong tục tập quán, phương thức canh tác

truyền thống bản địa có liên quan đến việc xây dựng các mô hình ứng dụng nhằm khai thác tiềm năng sẵn có một cách hợp lý và bảo đảm phát triển bền vững.

Không nên dàn trải quá nhiều mô hình mà chỉ chọn một số mô hình trọng điểm có giá trị cả về mặt kinh tế - xã hội và giá trị về khoa học - công nghệ để tác dụng của dự án có thể giữ vững lâu dài và nhân rộng áp dụng cho nhiều vùng tương tự.

Những loại mô hình còn lại sẽ triển khai dần với những dự án tiếp theo khác.

3. Lựa chọn hộ nông dân trực tiếp triển khai các mô hình dự án:

- Các hộ nhiệt tình và tự nguyện tiếp nhận nhiệm vụ của dự án.

- Các hộ có năng lực về lao động, đất đai đáp ứng yêu cầu sản xuất của dự án.

- Có tinh thần trách nhiệm hoàn thành nhiệm vụ, có khả năng tiếp thu các quy trình công nghệ, tiến bộ kỹ thuật áp dụng trong sản xuất.

4. Kinh nghiệm chọn cơ quan chuyển giao công nghệ.

Đối với cơ quan chuyển giao công nghệ và xây dựng các điểm trình diễn, đây là cơ quan phối hợp với Ban chủ nhiệm dự án, để dự án thành công nên chọn cơ quan chuyển giao có đủ năng lực về con người, thiết bị, kinh nghiệm tại địa bàn, thời gian đầu tư phục vụ nội dung dự án và yêu cầu chi phí chuyển giao thấp nhất.

Phải là đơn vị đầu ngành liên quan đến các lĩnh vực, mô hình, nội dung của dự án, có uy tín, có các chuyên gia giỏi để thực hiện chuyển giao các công nghệ tiên tiến nhất cho dự án đạt hiệu quả.

Phải trực tiếp thực hiện nhiệm vụ tập huấn, đào tạo kỹ thuật, hướng dẫn vận hành máy móc thiết bị. Ngoài các quy trình công nghệ, các tài liệu hướng dẫn còn phải trực tiếp trao đổi tới từng người nông dân và công nhân kỹ thuật để họ nắm vững và sâu các yêu cầu về công nghệ, kỹ thuật.

5. Kinh nghiệm thu hút các nguồn lực khác.

Hiệu quả của dự án chắc chắn sẽ nhân lên rõ rệt và nhanh chóng nếu được hỗ trợ bổ sung hoặc tiếp nối với những nguồn đầu tư khác.

Lồng ghép các chương trình khuyến nông - khuyến ngư để phát huy tác động tích cực và có một đội ngũ kỹ thuật viên đã được xây dựng qua quá trình triển khai thực hiện dự án.

HOÀNG ANH

Văn phòng Chương trình NTMN

(Trích trong bản tin Bộ KH-CN)

